

войската: прокарване на пътища, превоз на топове, обоз, музиканти и тръбачи в крепостите, занаятчий, обслужващи армията и т.н. В същото време голяма част от ромите се прехранва от земеделие, включвайки се главно в сезонните земеделски дейности, изискващи допълнителна работна ръка (копан, коситба, жътва).

От XVIII в. делът на циганите мюсюлмани започва да надвишава този на християните. Очевидно основната причина за смяната на вярата им е икономическата принуда. За това може да се съди и по имената на записаните в данъчните регистри - по-често се срещат християнски имена при циганките и мюсюлмански - при мъжете. Приемането на исляма и на мюсюлмански имена от мъжете, които по-често осъществяват контактите с властите, е облекчавало извършването на стопанските дейности на групата и е водило до намаляване на данъчните тежести. Приблизително по това време османските власти предприемат по-категорични усилия за трайно усядане на ромите и ангажирането им със земеделски труд в чифлиците.

Независимо от религиозната принадлежност на ромите, османците проявяват значителна доза недоверие към тях. То се дължи на убеждението им, че циганите не съблюдават ревниво религиозните предписания, нито предписанията на държавната власт. Съдебни документи от Битоля свидетелстват, че циганите мюсюлмани е трябвало да доказват редовното изпълнение на ислямските задължения и ритуали, за да бъдат освободени от плащане на джизие. В някои наредби изрично се указва, че циганите са нежелани при обслужването на османската армия - дори в обоза. Когато от XVIII в. започва трансформирането на османската армия в наборна, цигани мюсюлмани не са били рекрутирани до 1874 г. Те не са имали право да стават мюсюлмански духовници, а понякога не са били допускани и да гласуват за избора на духовни лица. По този начин и тяхното положение често не се отличавало особено от това на християнската рая.

Въпреки споменатите ограничения, положението на ромите в Османската империя е несравнимо по-благоприятно от това на събратята им в Западна и Централна Европа, където са били подлагани на системни гонения, унищожаване и асимилация. То рязко се различава и от полуробския статут на циганите във Влашко и Молдова, съхранен до